

Van Abitur tot Realschule: Duitse schoolbegrippen

Veelgestelde vragen over het Duitse onderwijs

[Achtergrond](#) - 17 mei 2023 - Auteur: Sam de Graaff

Hoe heet het Duitse vmbo? En hoeveel jaren moeten kinderen in Duitsland naar school? Het Duitse onderwijsstelsel zit anders in elkaar dan het Nederlandse. Dat kan best tot verwarring leiden, daarom hier een aantal veelgestelde vragen.

Wat is het *Abitur*?

Voor veel Nederlandse scholieren is het een van de eerste Duitse woordjes die ze moeten stampen: *das Abitur*, vaak afgekort tot *Abi*. Het *Abitur* valt het beste te vergelijken met het Nederlandse VWO-examen. Duitse scholieren sluiten er hun tijd op het *Gymnasium* mee af. Het Duitse Gymnasium is overigens meestal zonder Latijn en Grieks en dus beter te vergelijken met het vwo dan met het Nederlandse Gymnasium.

Hoe heet het vmbo in Duitsland?

Precies hetzelfde is het niet, maar het Nederlandse vmbo lijkt het meest op de Duitse *Hauptschule*. Scholieren gaan vijf of zes jaar naar deze school – hoelang verschilt per deelstaat – en krijgen na afronding de zogeheten *Hauptschulabschluss* (ook wel *Berufsreife* of *Berufsbildungsreife*) als diploma. Het onderwijs op de *Hauptschule* is vooral praktijkgericht.

Wat is de Duitse naam voor de havo?

De *Realschule* – althans: die lijkt er het meest op. De *Realschule* duurt (meestal) zes jaar en zit tussen vmbo-t en havo in.

Hoelang gaan Duitse kinderen naar school?

Leerlingen gaan vanaf hun zesde naar de basisschool, de *Grundschule*. In de meeste deelstaten duurt de *Grundschule* vier jaar. Vervolgens gaan ze [naar het voortgezet onderwijs](#). Hoeveel tijd ze daar doorbrengen, verschilt per opleiding: vijf jaar voor de *Hauptschule*, zes jaar voor de *Realschule* en zeven jaar voor het *Gymnasium* (al wijken sommige deelstaten af). Er zijn ook *Gesamtschulen*, met alle drie de schooltypen in één klas. Dat maakt de drempel lager om van niveau te wisselen.

Hoeveel groepen tellen de Duitse basisscholen en middelbare scholen?

De Duitsers tellen door vanaf de eerste klas van de *Grundschule*. Die duurt vier jaar, dus tot en met groep vier. Leerlingen zijn dan een jaar of negen, tien oud. Waar Nederlandse scholieren dan nog twee jaar naar de basisschool gaan, vertrekken Duitse kinderen al naar de *Hauptschule*, *Realschule* of het *Gymnasium*. Omdat ze doortellen bij de klassen, heet het eerste jaar in het voortgezet onderwijs klas vijf. De hoogste klas is twaalf (of soms zelfs dertien), het gymnasium.

Vergelijkend schema onderwijs Nederland - Duitsland

Nederland						Leeftijd Alter	Deutschland						
vo	klas 6			vwo	vwo eindexamen	18-19	Sek. II	13. Klasse			Gymnasium (Rheinland-Pfalz)	Abitur/Hochschulreife	
	klas 5		havo	vwo	havo eindexamen	17-18	Sek. II	12. Klasse			Gymnasium	Abitur/Hochschulreife	
	klas 4	vmbo	havo	vwo	vmbo eindexamen	16-17	Sek. II	11. Klasse			Gymnasium	Realschulabschluss Fachoberschulreife	
	klas 3	vmbo	havo	vwo		15-16	Sek. I	10. Klasse		Realschule	Gymnasium	Hauptschulabschluss	
	klas 2	vmbo	havo	vwo		14-15	Sek. I	9. Klasse	Hauptschule (Mittelschule in Bayern)	Realschule	Gymnasium		
po	klas 1	vmbo	havo	vwo		13-14	Sek. I	8. Klasse	Hauptschule	Realschule	Gymnasium		
	groep 8					12-13	Sek. I	7. Klasse	Hauptschule	Realschule	Gymnasium		
	groep 7	basisschool					11-12	(Orientierungsstufe) in Berlin und Brandenburg: Grundschule	6. Klasse	Hauptschule	Realschule	Gymnasium	
	groep 6						5. Klasse	Hauptschule	Realschule	Gymnasium			
	groep 5						4. Klasse	Grundschule					
	groep 4						3. Klasse						
	groep 3					7-8		2. Klasse					
	groep 2					6-7		1. Klasse				Schulpflicht mit 6	
	groep 1				Leerplicht vanaf 5	5-6	Elementarbereich		Kindergarten / Kindertagesstätte				
						4-5							

po/vo = primair / voortgezet onderwijs

Sek. I / Sek. II = Sekundarstufe I / II

Waar kunnen Duitse scholieren na hun middelbare school naartoe?

Er zijn in Duitsland verschillende mogelijkheden om een beroep te leren. Erg succesvol is [de duale leerweg](#) bij de zogeheten *Berufsschulen*. Leerlingen zitten deels op school, waar ze theorie leren, en deels in een bedrijf waar ze praktische kennis opdoen. [Het Duitse hoger onderwijs](#) kent drie soorten onderwijsinstellingen: de *Universität*, de *Fachhochschule* en de *Kunst-, Musik-, of Filmhochschule*.

Is een Hochschule hetzelfde als een hogeschool?

Nee, en dat is best verwarrend. Het Duitse woord Hochschule is het verzamelbegrip voor alle instellingen in het Duitse hoger onderwijs. Wél vergelijkbaar met het Nederlandse hbo zijn de Duitse *Fachhochschulen*. Om het nog ingewikkelder te maken: in het Engels kan je zowel de hbo's als de *Fachhochschulen* vertalen als *universities of applied sciences*.

Hoe zit het met de Duitse cijfers bij tentamens?

Geen sombere gezichten bij een één, maar een overweldigend gevoel van tevredenheid: een één is het hoogste cijfer dat Duitse scholieren en studenten

kunnen halen. De cijfers lopen niet van één tot tien, zoals bij ons, maar van zes tot één. In Duitsland leeft beslist geen zesjescultuur dus, want een zes is juist het laagste dat je kan halen. Overigens geldt ook hier: er zijn uitzonderingen. In de laatste twee jaar van het voortgezet onderwijs krijg je in plaats van cijfers, punten van één tot vijftien. Een vijftien is daarbij het hoogste resultaat.

Check ook onze vijf vragen over het Duitse onderwijs op Instagram:

[View this post on Instagram](#)

A post shared by Duitslandweb (@duitslandweb)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/55310/van-abitur-tot-realschule-duitse-schoolbegrippen>